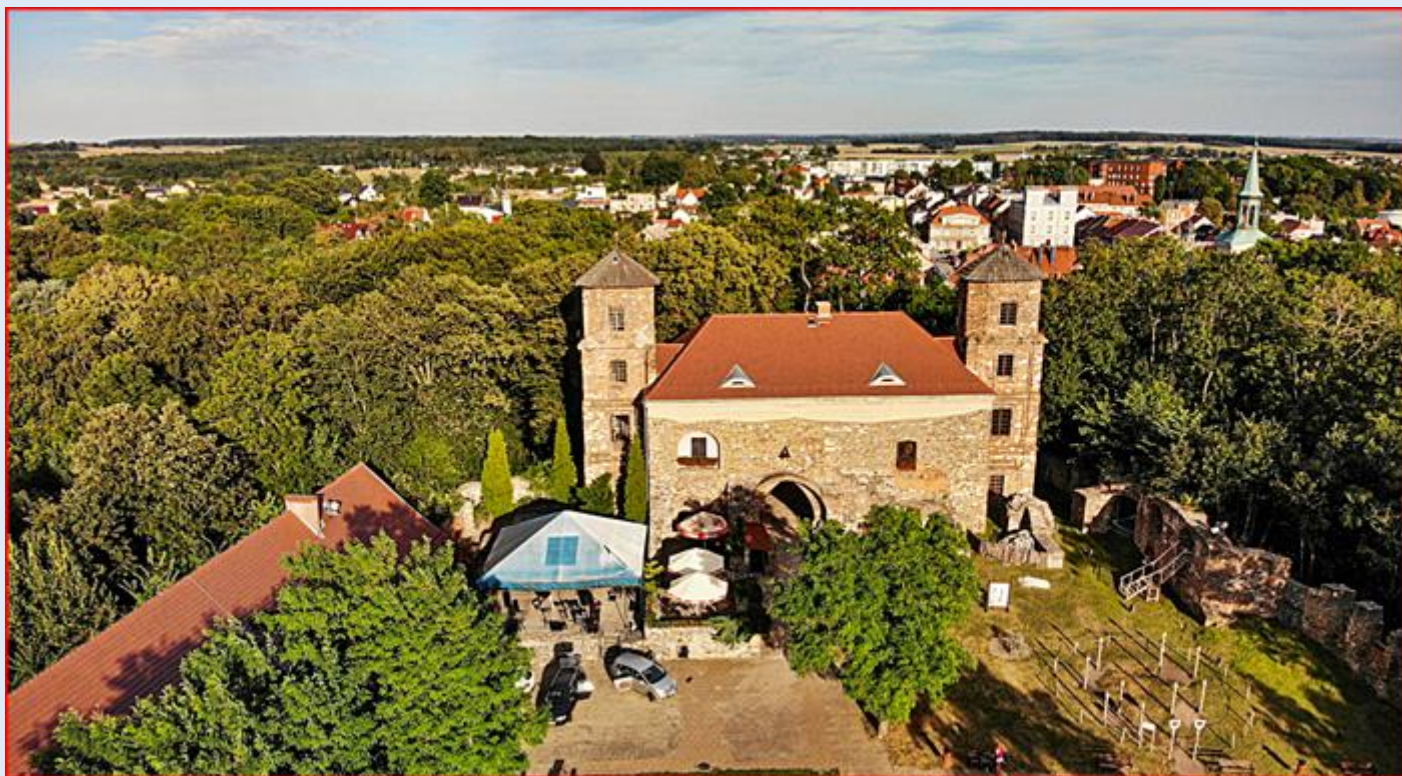

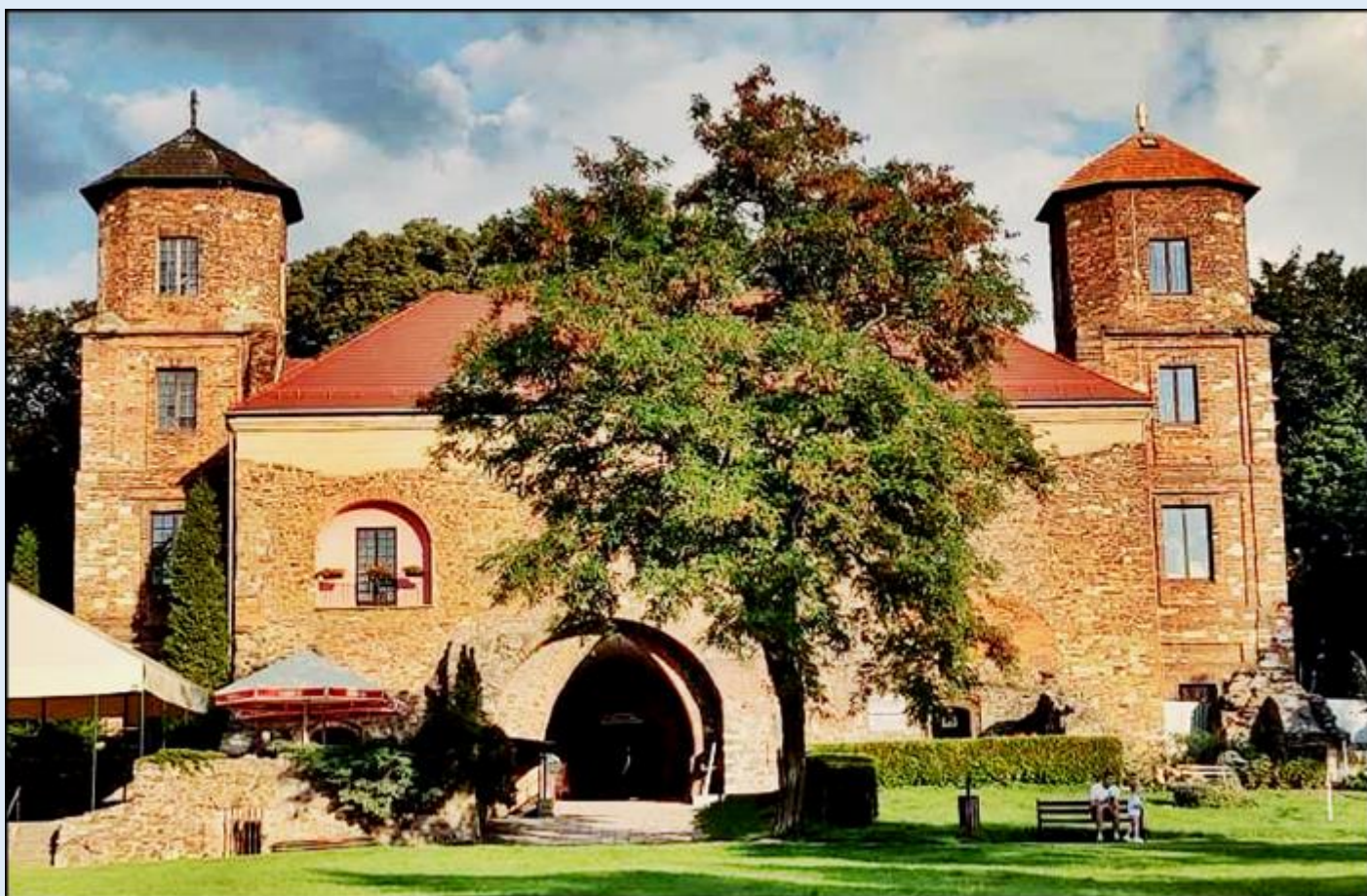
MIEJSCA PAMIĘCI

Toszek

Zamek

na prawo: [Kościół pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej](#) w Toszku

Katownia

izba tortur – wydzielone miejsce, przestrzeń w której przeprowadzano tortury, ewentualnie połączone z przesłuchaniem osoby torturowanej lub wykonywano osądzone kary.

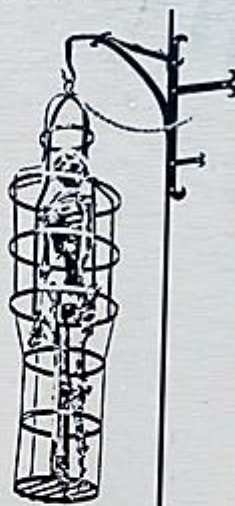
Osobą zadającą tortury lub wymierzającą karę od XIII w. był kat.

W średniowieczu przestępstwa dzielono na większe i na mniejsze w zależności od wagi sprawy i właściwości sądu. Najwięcej zbrodni przypadających na XII i XIII stulecie to te ścigane z urzędu: działania wymierzone przeciw panującemu; zdrada stanu; przestępstwa przeciw religii panującej – herezja; przestępstwa przeciw interesom skarbowym państwa; przeciw władzom i sądom; przestępstwa urzędnicze; tóros'twa.

Przestępstwa ścigane ze skłrgi prywatnej to: męzobójstwo; uszkodzenie ciała; obraz czci; gwałty – zarówno na osobie jak i majątku; podpalenie; kradzieże.

Klatka hańby

Klatka egzekucyjna. Wystawiana była w miejscach publicznych, najczęściej na rynkach, murach miejskich, basztach czy wieżach, aby mogła skutecznie służyć wymiarowi sprawiedliwości. Obiekty te wykorzystywano do wykonywania kary na honorze, poprzez wystawienie skazańca na widok publiczny. Zdarzały się również klatki, których konstrukcje były ruchome, co umożliwiało obracanie nimi przez zgromadzoną gawiedź, a siedzącego w niej skazańca doprowadzało do wymiotów i omdleń. Ofiary zamknięte w klatce były obrzucane wywiskami lub różnego rodzaju przedmiotami, np. zgnitymi owocami lub warzywami.

Bocian

Pod koniec średniowiecza wyposażenie ówczesnych izb tortur poszerzono o jeszcze jeden wynalazek, zwany córką śmieciarza lub bocianem. Niepozornie wyglądające narzędzie w kształcie żelaznego pasa obejmowało szyję ofiary i biegnęło w kierunku kolan, unieruchamiając w krótkim czasie torturowaną osobę i powodując skurcze prawie wszystkich mięśni. Przyrząd utrzymywał nogi ofiary w zgiętej pozycji. Wywołane tym bóle, stopniowo narastające, doprowadzały torturowanego do omdlenia.

Kuna

Żelazna obręcz lub obręcze składające się z dwóch zamykanych części, przytwierdzona łańcuchem lub powrozem do pręgierza, portalu ratusza lub kościoła. Zakładano ją skazańcom na szyję lub ręce i zamykano na klódkę. Kuna była urządzeniem pomocniczym przy innych karach lub karą samodzielną za drobne przestępstwa. Karę stosowano jednorazowo, a w mniejszych miastach czy na wsi kilkakrotnie, podczas większego zgromadzenia ludności, np. nabożeństwa. W zależności od miejscowego zwyczaju, kunę umieszczano na różnej wysokości, w związku z tym ofiara stała, klęczała, siedziała, a nawet leżała. W cięższych karach stosowano tylko kunę na rękę. Ukaraniem często towarzyszyło lico, czyli narzędzie przestępstwa lub tup. Czasami zakładano skazańcowi czapkę błażeńską lub wieszano mu na szyi kartkę z informacją o popełnionym przestępstwie.

Kamienie hańbiące

Kamienie te używane były w całej środkowej Europie od XIII do XVIII wieku. Były to dwa kamienie połączone łańcuchem, ważące około 15 kilogramów każdy lub jeden kamień odpowiednio cięższy. Wygląd i kształt kamieni był różny, ale ich zastosowanie zawsze podobne.

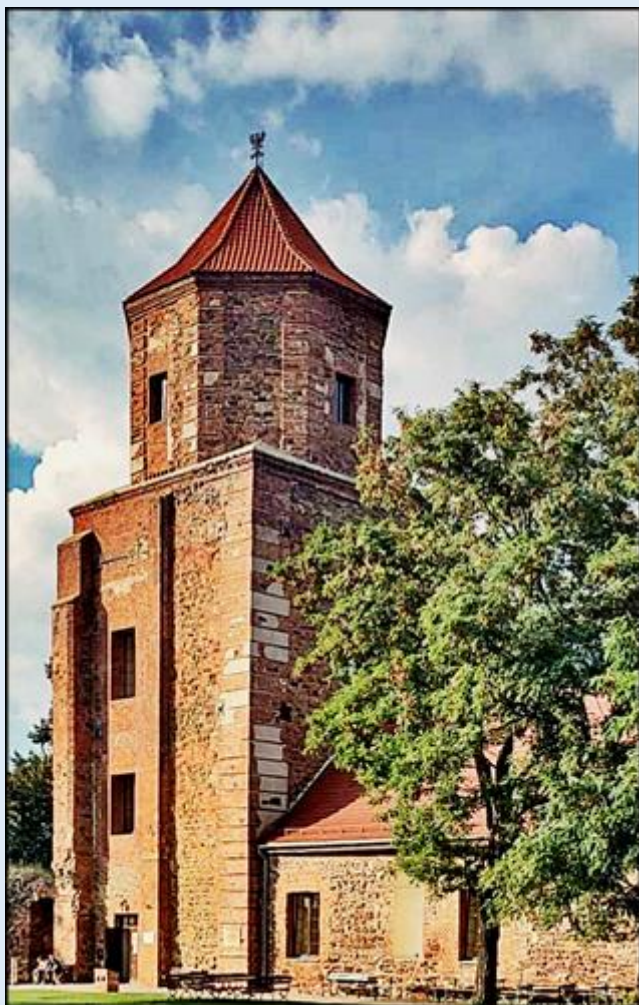
Kara noszenia kamieni hańbiących przeznaczona była wyłącznie dla kobiet, które sędzia skazywał za swarliwość, kłótniwość i plotkarstwo. Oskarżonym przekupkom, plotkarkom, kobietom o zbyt „długim języku” czy kłótnicom nakładano na szyję to narzędzie hańbiące i wyznaczoną trasą kazano przemierzać. Najczęściej wystawienie na hańbę odbywało się podczas dni targowych. Czasami dodawano karę chłosty.

UWAGA 16+

Zachowaj szczególne środki bezpieczeństwa

użytkowanie z ekspozycji wymaga szczególnej ostrożności i uwagi osób pełnoletnich. PAMIĘTAJ nie wolno ograniczać wolności innych osób, a użytkowanie może wyłącznie nastąpić po wyraźnej ich zgodzie.

zdjęcia: Tomasz Drzewiecki

zdjęcia w czerwonym obramowaniu zapożyczono z:
<https://www.nowiny.gliwice.pl/wycieczka-zamek-w-toszku>

[POWRÓT DO STRONY GŁÓWNEJ IKONOGRAFII](#)